

den enfoldige Tro paa vor egen Sags Nødsnødvendighed er meget stærk, thi hvad er vor egen Sags Nødsnødvendighed. Det ligger gjemt i vor Lillid — ikke til denne eller hin Korporation, ikke til Formue eller Hartkorn eller nogenformodt ydre Betingelse, men gjemt i vor Lillid til Folkemaalens Seir. Det er det, der er Nøglen til vor Frimodighed, at vi tro' at burde hævde, at Mar' for Mar' stiger den Kraft i Folket, som vil ikke blot bevare, men føre Friheden fremad til Seir, og at den bør, at den skal benyttes for end yderligere at udvikles paa den sunde og rette Maade, og at Intet vil være farligere, end hvis man gav efter og sløvede den Energi, som saaledes kunde være frem af de yngre Slægter. Det kan hændes, at der dog gjennem en saadan Valgbevægelse — jeg siger, at det kan hændes — kan komme en saa frisk folkelig Strømning frem, at den skyller adskilligt af Tang og Mudder til Side, saaledes at det dyber ud og breder Vej for Statsstyrelsens rolige Fremadskriden. Men ganske vist, jeg skal indrømme de Herrer, at det Mødsatte er muligt, det Mødsatte, at det Flertal f. Ex., der gik ud her fra Salen, kom tilbage som Mindretal; men det kom da tilbage som Mindretal i Anseelse af sine egne Principer, og Folket har nemlig dømt, vi finde os deri. Hvad er bedst: et stort Vaaben, som man ikke tør bruge, eller et mindre Vaaben, man tør bruge med Bevidsthed og Kraft? Det Samme er Tilfældet med et Flertal, som ikke tør bruge det Vaaben, som Folket saa aabenlyst har givet det, mod et Mindretal, der bevidst og kraftig tør bruge sit, thi hvad er egentlig vor Stilling? Vi bleve haarne ind her den 20de September f. A. — jeg vil ikke skrive Folks Øren med at sige af Begejstring, men i alt Fald — af Lillid fra det danske Folks Side. Jeg tror neppe, at nogenfinde et Valgprogram har staaet klarere for det danske Folk, end Tilfældet var den 20de September f. A. Vi have roligt søgt at faae Programmet gennemført Skridt for Skridt; men det er blevet saa aabenlyst for Enhver, der vil se, og der er Mange her i Landet, der ville se, at vi ere uskyldige, naar vi ikke kunne fastholde, hvad vi have lovet, vel at mærke, desom vi fortsatte rolig og usforfædede med Benyttelsen af de Midler, som Grundloven har lagt i vor Haand. Gjør vi ikke det, ja, da ere vi uskyldige, der vove Forsøget derpaa, men iøvrigt faaer Folket selv at overveie Stillingen. Jeg nævnte altsaa et Par Mødsgrunde mod Antagelsen af mit Forslag, men der gives da ogsaa Grunde for Antagelsen. For det Første, hvad vil Folket sige til os, hvis vi ikke forsøgte at klargjøre Stillingen paa den Maade? Jeg tror, at man med Rette vilde bebreide os Usikkerhed i vor Optræden, Mangel paa Energi og Kraft og paa den Tro paa vore Grundfættningers Nødsnødvendighed, som vi dog aabenbart have og have i Lillid til selve dem, der have valgt os. Det er imidlertid ikke blot det danske Folk — og det glæder mig at kunne gjøre op-

mærksom derpaa, fordi jeg veed, at vi jo Alle ere Skandinaver — der agter paa, om der fremdeles her i Landet er et Parti, som hævder det Program, paa hvilket en Del af os er valgt. Nei, den Kamp, der her udvikles, paaagtes ogsaa i de andre nordiske Lande. Fremskridtspartierne i de andre nordiske Lande ere i Hovedtrækkene under samme Forhold som vi, og give vi tabt under Strømmen, da svæktes det ogsaa deres Kraft, og den Dag fjerner sig, da Folkene i Nordens Lande skulle føre til Seir Folkemaalens egen Sag. Det væsentligste er endelig, at vi ved at gve tabt befæste og give Ret til Fortsættelse af det gamle Regjeringsystem. Atter vil en Tid mellem Slagene — jeg mener mellem Rigsdagssamlingerne — spildes ved at lave Love, som vi ikke kunne bruge; atter ville vi have den samme Styrelsesaand, og vi ville, naar vi komme sammen igjen, trættes paa en lignende Maade, som vi ere trættede nu. Langvarige Samlinger, som kun skade og slappe til alle Sider, ere selvsølgelig en Følge af et saadant System. Møde man os med Love, som vi kunde tage imod, og kom disse Love fra Mænd, som vi have Lillid til, saa ville Forhandlingerne gaa lige saa let, som de nu gaa trykket og langsomt, og det vilde kunne være til Gaavn for et opvakt politisk Liv og drage endnu bedre Kræfter ind til Tjeneste og derved i mange Henseender befordre Frihedens Udvikling. Det er utvivlsomt, at en Fortsættelse af den nuværende Tilstand i høi Grad vil skjærpe Misforholdene og forøge Uroen hos Befolkningen, og jeg tror, at denne Uro og Misforholdelse kan antage en Karakter, som paa ingen Maade vilde være heldig, fra hvilken Side man end ser det. Jeg skal ikke komme dybere ind derpaa, men kun sige et lille advarende Ord. Naar ærede Mødsstandere ligesom søge at benytte som Midde, at drage Statens ophøjede Chef, der skal staa op høiet over og uberørt af alle Partier, ned i Partikampen eller at give det Skin deraf, saa gjøre de ikke, som de tro, deres egen Sag nogen Gaavn derved, — thi der er Mange, selv paa deres egen Side, som harmes derover — men de gjøre Skade i en meget væsentlig Forstand. De skade det rette Lillidsforhold mellem hele Folket, hvorledes dette end er delt i Henseende til indre Partisforhold, og Statens Overhoved, og dette Forhold skulde man ikke sætte paa Prøve ved at lade som om eller give det Skin af, som om der var et andet Forhold mellem Statens Overhoved og en vis Del af Folket end mellem ham og en anden Del af Folket. Disse Bemærkninger angaa ikke en vis urolig Del af Samfundet, som man slundom hentyder til; nei, de kunne ogsaa vedrøre rolige, besindigt tænkende, friske, besiddende Mænd i Landet, for hvem Overvejelser over saadanne Spørgsmaal ikke ere fremmede. Jeg tænker paa ingen Maade paa, at der deraf om kortere eller længere Tid skulde affødes Uro-